

Jak działa umysł narcystycznej osoby? Prezentowany projekt podejmuje zagadnienie związków pomiędzy cechą narcyzmu a funkcjonowaniem poznawczym. Współcześnie, narcyzm jest często badany jako cecha osobowości, którą, w różnym nasileniu, posiadają ludzie. W literaturze psychologicznej wyróżnia się dwa główne rodzaje narcyzmu: wielkościowy i wrażliwy. Obie formy narcyzmu łączy koncentracja na sobie, roszczeniowość i antagonizm, natomiast różni kilka innych charakterystyk. Narcyzm wielkościowy wiąże się ze społeczną śmiałością, wysoką samooceną, nadmiernie pozytywnym wizerunkiem siebie i wysoką motywacją dążeń. Narcyzm wrażliwy charakteryzuje lęk, niska samoocena, wrogość i nadwrażliwość na ocenę innych. Badania nad poznawczym funkcjonowaniem osób o wysokich poziomach narcyzmu wielkościowego i narcyzmu wrażliwego były rzadko podejmowane. Jednakże, istniejące wyniki badań skłaniają do kilku wniosków. Po pierwsze, system poznawczy osób o wysokim narcyzmie wielkościowym powinien wiązać się z tendencją do aktywnego i wybiórczego poszukiwania informacji na własny temat o pozytywnym i sprawczym charakterze (np. 'jestem inteligentny', 'jestem liderem'). Innymi słowy, umysł takich osób nastawiony będzie na tryb: „eksploruj i podbijaj”. Natomiast umysł osób o wysokim narcyzmie wrażliwym, skłania ich do nadmiernej czujności wobec negatywnych informacji na własny temat oraz ruminowania („przeżuwanie” poznawczego) tych informacji. System poznawczy osób z wysokim narcyzmem wrażliwym działa w trybie ‘bądź czujny i monitoruj środowisko’. Jedną z przyczyn tendencyjności poznawczej, przynajmniej w przypadku narcyzmu wielkościowego, mogą być gorsze zdolności metapoznawcze. Osoby o wysokim narcyzmie (wielkościowym) mają tendencję do widzenia się w lepszym świetle, niż są w rzeczywistości. Można powiedzieć, że są nastawieni na błąd konfirmacji – poszukiwania informacji zgodnych z ich przekonaniami (pozytywnymi i sprawczymi). W projekcie zaplanowano interwencje, które mają sprawdzić w jakim stopniu da się zredukować tendencyjność umysłową osób narcystycznych.

W projekcie zaplanowano sześć badań, które podejmują zagadnienie związków pomiędzy narcyzmem wielkościowym i wrażliwym oraz pięcioma obszarami poznawczymi: uwagą, zakresem poznawczym, pamięcią, stylem rozwiązywania problemów i inteligencją. Ponadto, w każdym badaniu stworzono dwa warunki. W pierwszym warunku badani będą wykonywali zadanie poznawcze bez dodatkowej interwencji, natomiast w drugim warunki sprawdzone zostanie na ile błędy poznawcze występujące wśród osób o wysokim narcyzmie da się zredukować. Efektem projektu będzie systematyczne zbadanie funkcjonowania poznawczego osób narcystycznych oraz ujęcie specyfiki narcyzmu wielkościowego i wrażliwego. Dodatkowo, wyniki mogą pokazać na ile tendencyjność umysłowa jest stała a na ile można ją zredukować.